

Nr 49.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående understöd å allmänna indragningsstaten åt förre arbetaren vid ammunitionsfabriken å Marieberg C. H. Hemming; given Stockholms slott den 30 januari 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag ur statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken å Marieberg Carl Henrik Hemming må från och med år 1914 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av sextio kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.*David Bergström.*

---

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 30 januari 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Bergström, anförde härefter:

»Carl Henrik Hemming, som är född den 13 mars 1875, erhöll den 7 november 1892 anställning som artillerist vid Svea artilleriregemente. Påföljande år ådrog han sig under tjänsten en skottskada i högra handen, varigenom han blev till vidare krigstjänst oförmögen, och meddelades honom med anledning därav den 23 maj 1894 avsked från regementet. Den 2 januari 1896 erhöll han emellertid anställning såsom arbetare vid ammunitionsfabriken å Marieberg. Här blev han den

26 april 1899, under det han var sysselsatt med arbete med fabriken cirkelsåg, av sågklingan skadad i vänstra handen, varefter han den 26 juni 1900 på egen begäran erhöi avsked från denna anställning.

På grund av den honom år 1893 övergångna skottskadan i högra handen har Hemming sedan år 1894 fått uppbära underhåll i andra klassen av Vadstena krigsmanshuskassa med 48 kronor årligen och sedan år 1910 en förhöjning i detta underhåll med 25 kronor om året. Dessutom har Hemming med anledning av samma skottskada allt sedan den 14 juni 1894 kommit i åtnjutande av en årlig gratifikation från invalidhusfonden, för närvarande utgående med 25 kronor.

För den år 1899 ådragna skadan har Hemming däremot icke bekommit någon ersättning.

Hemmings
framställning.

I en den 29 oktober 1912 dagtecknad skrift har nu Hemming i underdånighet anhållit att få komma i åtnjutande av någon förhöjning i de till honom utgående understödsbeloppen. Till stöd härför har Hemming hänvisat till de honom övergångna skadorna och vidare åberopat, dels att han vore behäftad med skada jämväl å högra ögat dels ock att han över ett års tid på grund av reumatisk värk varit och fortfarande vore oförmögen till arbete, till följd varav han och hans familj, hustru och ett minderårigt barn, vore hänvisade till det allra nödortfigaste.

Av bifogat, år 1912 utfärdad läkarbetyg inhämtas, att skottskadan å högra handen haft till följd, att pekfingerets rörlighet blivit i hög grad inskränkt, samt att skadan å vänstra handen medfört förlust av lillfingeret jämte styvhet och delvis kontraktur i ringfingeret samt minskad rörlighet i tummen.

Beträffande ögonskadan är i handlingarna upplyst, att Hemming därav träffats under tiden för sin anställning vid ammunitionsfabriken men utom tjänsten, och genom läkarbetyg är styrkt, att synförmågan å det skadade ögat nedsatts till $\frac{1}{10}$ av den normala.

Genom intyg av vederbörande vice pastor, utfärdad den 21 oktober 1912, är vidare vitsordat, att Hemming varit sjuk på grund av reumatisk värk sedan september månad 1911 och därunder tidvis varit intagen å sjukhus samt att han är till arbete oförmögen.

Från Svea artilleriregemente har Hemming erhållit det vitsord, att han under tjänstetiden sig utmärkt väl skickat, och från ammunitionsfabriken har han avgått med betyg om gott uppförande och god arbets-kunnighet.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet yttrande meddelat, att det olycksfall, som föranlett ögonskadan, inträffat under sådana omständigheter, att även om 1901 års olycksfallsersättningslag vid skadans uppkomst varit gällande, lagens bestämmelser icke skulle varit tillämpliga å detta olycksfall.

Riksförsäkringsanstaltens yttrande.

Skulle åter den kroppsskada, som övergått Hemming under arbete vid ammunitionsfabriken år 1899, bedömts enligt bestämmelserna i 1901 års lag, torde den hava för Hemming medfört rätt till ersättning enligt de i lagen angivna grunder; och hade den nedsättning i Hemmings arbetsförmåga, som berörda skada, för såvitt densamma kunde bedömas med stöd av läkarbetyget, medfört, bort uppskattas till omkring 20 procent av normal arbetsförmåga.

Om slutligen den skada, som drabbat Hemming under hans tjänstgöring såsom artillerist år 1893 skolat bedömas i enlighet med bestämmelserna i lagen den 5 juli 1901 eller förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, hade densamma, för såvitt den kunde bedömas med stöd av handlingarna i ärendet, bort anses hava för Hemming medfört nedsättning i arbetsförmågan, motsvarande omkring 12 procent av normal arbetsförmåga.

Sistnämnda båda kroppsskador skulle under förut angivna förutsättningar böra anses tillhopa hava medfört nedsättning i Hemmings arbetsförmåga med ungefär $\frac{1}{3}$ eller 33 $\frac{1}{3}$ procent av normal arbetsförmåga.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hava i skrivelse den 1 april 1913 anført, att någon ytterligare förhöjning i det Hemming tillkommande underhållet från Vadstena krigsmanshuskassa icke syntes kunna tillerkännas Hemming, då han till följd av den honom under militärtjänstgöringen ådragna kroppsskadan icke blivit urståndsatt att genom arbete bidraga till sin utkomst. På grund därav och då nedsättningen i arbetsförmågan till följd av nämnda skada, betraktad i och för sig, enligt vad riksförsäkringsanstalten i sitt yttrande meddelat, icke kunde uppskattas till mer än tolv procent av normal arbetsförmåga, kunde Hemming icke anses berättigad att komma i åtnjutande av underhåll i högsta klassen av nämnda kassa.

Arméförvaltningens yttrande.

Ehuru den Hemming under arbete vid ammunitionsfabriken år 1899 övergångna skadan inträffat, innan lagen av den 5 juli 1901 trädde i kraft, och han således på grund av bestämmelserna i denna lag, icke

vore berättigad att komma i åtnjutande av ersättning till följd av olycksfallet, syntes emellertid billigheten kräva, att han enligt grunderna för dessa bestämmelser, tillerkändes ett årligt understöd av 60 kronor. För övrigt hade Kungl. Maj:t vid flera föregående tillfällen medgivit, att skadeersättning finge utgå i enlighet med de i samma lag angivna grunder, oaktat skadorna inträffat, innan lagen trädde i kraft.

Beträffande de medel, från vilka det ifrågasatta understödet borde anvisas, syntes det under tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bestridande av de statsverket på grund av lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall den 5 juli 1901 åliggande utgifter för livräntor icke kunna användas för detta ändamål. Möjligen kunde ifrågasättas, att understöd åt Hemming såsom en med ammunitionstillverkningen sammanhörande kostnad borde anvisas att utgå från ordinarie vapenanslaget, från vilket övriga utgifter för ammunitionsfabriken bestredes. Arméförvaltningens artilleridepartement, med vilket kommunikation i ärendet ägt rum, hade emellertid ansett, att ersättningen icke borde utgå från detta anslag.

På grund därav och då några andra till Kungl. Maj:ts disposition stående medel icke heller syntes kunna för ändamålet tillgripas, ville arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgiva, att från allmänna indragningsstaten finge till Hemming för hans återstående livstid utbetalas ett årligt understöd av 60 kronor, att beräknas och utgå från och med den 1 januari 1913.

Statskontorets
yttrande.

Statskontoret har funnit sig böra tillstyrka den av arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse sålunda gjorda hemställan.

Departements-
chefen.

Även jag anser Hemming böra tillerkännas någon ersättning i anledning av den skada, som år 1899 drabbat honom under arbete vid ammunitionsfabriken. Under erinran att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 maj 1913 med anledning av förevarande framställning tillerkänt Hemming en gratifikation för år 1913 av 60 kronor, att utgå från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter, får jag, instämmande i myndigheternas förslag, hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken å Marieberg Carl Henrik Hemming må från och med år 1914 under sin återstående livstid

å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av sextio kronor.»

Till denna departementschefens, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till Riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Gunnar Åkerman.
